

PEDAGOGINIŲ DOKTRINŲ KŪRIMAS – KAIP KURIAMI ETALONAI

Giedrius Drukteinis

TAUTINĖS MOKYKLOS KONCEPCIJA

Svarbiausi ugdymo tikslai:

padėti asmeniui atskleisti bendrąsias žmogaus vertybes ir jomis grįsti savo gyvenimą;

ugdyti kritiškai mąstantį žmogų, gebantį svarstyti esminius žmogaus egzistencijos klausimus, atsakingai daryti sprendimus ir savarankiškai veikti;

ugdyti asmenį, pasirengusį profesinei veiklai, pasiryžusį ir gebantį adaptuotis besikeičiančiame socialiniame, ekonominiame gyvenime ir jį tobulinti;

brandinti asmens tautinę bei kultūrinę savimone;

ugdyti žmogų demokratijai;

ugdyti Lietuvos valstybės pilietį.

KAS YRA:

- Konceptija?
- Doktrina?
- Principai?

PEDAGOGINĖS DOKTRINOS ELEMENTAI:

- Logika
- Etika
- Estetika
- Ritualai
- Retorika (lozungai)

DIDŽIAUSIOS UGDYMO KLIŪTYS

- Nacionalizmas
- Religija
- Rasizmas
- Homofobija
- Seksizmas
- Socialinė-klasinė atskirtis

SVARBIAUSI UGDYMO KATALIZATORIAI

- Nacionalizmas
- Religija
- Rasizmas
- Homofobija
- Seksizmas
- Socialinė-klasinė atskirtis

PEDAGOGINIŲ DOKTRINŲ IDEALAI

- Vokietija (1933-1945) - VALSTYBĖ
- Sovietų Sąjunga (1920-1990) - LIAUDIS
- Hebrajiška mokykla – TRADICIJA
- Lietuva - ?

VOKIETIJOS PEDAGOGINĖ DOKTRINA (1933-1945)

- Autorius – Bernhardas Rustas
- Epistemologinė pozicija – žinios/tiesa yra kuriamos, o ne atrandamos. Indoktrinacija yra svarbesnė už intelektualų pažinimą.
- Sociologinė/antropologinė pozicija – kuriama nauja, fiziškai pranašesnė rasė.
- Pedagoginė pozicija – „charakterio grūdinimas, fizinės galios ugdymas, specifinės pasaulėžiūros formavimas“.

VOKIETIJOS PEDAGOGINĖS DOKTRINOS TIKSLAI (1933-1945)

- Tikslas A: „Paruošti moksleivį tarnybai vardan valstybės interesų („nacionalistinis entuziastas, pasiruošęs pasiaukoti dėl valstybės interesų“).
- Tikslas B: „Aktyvus, dominuojantis, brutalus jaunuolis, nejautrus skausmui, abejingas silpnumui ir švelnumui.“
- Tikslas C: „Kiekvienas jaunuolis baigiantis mokyklą privalo suvokti švaraus kraujo vertę ir prasmę“.
- Tikslas D: „Mergaitė – būsima motina rasine prasme švarams vaikams“.

VOKIETIJOS PEDAGOGINĖS DOKTRINOS BRUOŽAI

- Valstybės, fiurerio ir „nacijos“ („Volk“) neklystamumas.
- Indoktrinacija nuo mažiausio amžiaus.
- Organizacijos būtinybė.
- Šeimos atskyrimas nuo auklėjimo.
- Nesudėtinga retorika.
- Ideologinio-rasinio priešo kompromitacija.
- Istorinės šlovės aukštinimas.
- Rasinis pranašumas (biologija/eugenika) - "Vertės teorija".
- Visuomeninis darbas, pabrėžiantis socializmo idealus ir nacijos vienybę.
- Fizinis pranašumas – "Rungtynių teorija" – "Gelobt sei was hart macht"/"Kraft durch Freude".
- 4 B taisyklė.

SOVIETINĖ PEDAGOGINĖ DOKTRINA (1920-1990)

- Autoriai – A.Lunačiariskis/P.Tjurkinas/A.Danilovas
- Epistemologinė pozicija – konstruojama realybė, kurioje svarbiausia ne tiesa, o įtaiga ir klasinis požiūris.
- Sociologinė/antropologinė pozicija – kuriama ypatingo tipo „sovietinė liaudis“ be klasinių, bet su nacionaliniais bruožais – pakaitalas dabartinei kartai.
- Pedagoginė pozicija – raštingumo kėlimas, fizinio darbo ir darbštumo kultas, lygios galimybės kiekvienam.

SOVIETINĖS PEDAGOGINĖS DOKTRINOS TIKSLAI

- 1920-1928 m.: „Įveikti neraštingumą, kelti fizinę gerovę, ugdyti klasinę pasaulėžiūrą“.
- 1928-1941 m.: „Ugdyti profesines kvalifikacijas, nepakantumą klasiniams priešams, idėjinę pasaulėžiūrą.“
- 1945-1956 m.: „Darbštumas, kuklumas, paprastumas, atkaklumas, stoicizmas (narsiai pakelti nepriteklių).“
- 1956-1990 m.: „Paprastumas, kuklumas, logika, aktyvumas, optimizmas, principingumas, liaudiškumas. Pasiryžimas tarnauti liaudies interesams“.

SOVIETŲ SAJUNGOS PEDAGOGINĖS DOKTRINOS BRUOŽAI

- Nuolatinė apeliacija į Liaudies ir partijos neklystumą.
- Eschatologija (seno ir naujo palyginimas), simbolizmas.
- Perauklėjimas darbu.
- Paprastumo/kuklumo/vienodumo reikalavimas, asocijacija su padorumu.
- Organizacijos būtinybė.
- Šeimos atskyrimas nuo auklėjimo.
- Buities standartų keitimas.
- Geografinio suvokimo kaita.
- Internacionalizmas, „kapitalistinio apsupimo“ koncepcija.
- Fizinis pranašumas.
- "Individualybė" prieš "individualumą".

HEBRAJŲ PEDAGOGINĖ DOKTRINA

- Autoriai – Mišna/Talmudas
- Epistemologinė pozicija – Žinios/tiesa yra atrandamos, o ne kuriamos. Intelektualusis pažinimas yra svarbesnis už indoktrinaciją.
- Sociologinė/antropologinė pozicija – Kultūrinė tradicija yra galingesnė už bet kurį įstatymą.
- Pedagoginė pozicija – Kuo greičiau išmokyti bet kurį vaiką išgyventi be tėvų ir puoselėti savo nacionalinį-kultūrinį identitetą.

HEBRAJIŠKOS PEDAGOGINĖS DOKTRINOS TIKSLAI

- „Išsaugoti nacionalinį-kultūrinį identitetą, atsispirti asmiliacijai“.
- „Kuo greičiau išmokyti vaiką gyventi be tėvų“.
- "Sukurti nacionalinio bendrumo jausmą ir pasididžiavimą savo kultūrine grupe ("išrinktosios tautos" idėja).“
- „Padaryti kiekvieną mokinį nepriklausomą nuo valdovo valios“.
- „Svarbiausia - ne mokymosi procesas, o transformacija“.
- „Nuostabiliausia žmogaus savybė – mokėjimas užduoti klausimus“.

HEBRAJIŠKA PEDAGOGINĖ DOKTRINA

„Vaikai turi būti matomi ir girdimi“;

Vaikai turi mokėti klausti;

Vaikai turi bendrauti tarpusavyje ir keistis informacija;

Vaikas turi ugdyti žingeidumą ir mokėti vartoti informaciją.

Vaikas turi ugdyti išradingumą („niekada nesek paskui minią“);

Vaikas neturi būt baudžiamas fiziškai, jis gali būti kontroliuojamas be bausmės;

Vaikas namuose turi turėti absoliučią saviraiškos laisvę;

Vaikas turi vartoti tik „geriausią“;

Vaikais turi turėti savigarbą ir aiškiai išreikštą „ego“;

Vaikas turi išlaikyti savo ryšį su namais;

KAS YRA GERI TÈVAI?

Tėvai turi būti atleidūs ir “ginantys”;

Vaiko pastangos ir rizika turi būti atlyginta.

Negalima vartoti frazių: “Taip, bet...”, “Mes tai jau bandėme”, “Darykime tai, kas veikia”,
“Tai ne tavo reikalas”;

Tėvai turi sukurti namuose palankią idėjomis aplinką.

Tėvai turi turėti ilgalaikių planų;

Tėvai turi teikti pirmenybę rizikingiems sprendimams;

Tėvai turi tikėti, kad gali pakeisti savo likimą

Ar vaikai turi tikėti, kad viskas yra įmanoma?

Stoicizmas prieš Emocijas

Bausmė tyla

Skatinimas viską bandyti

Kas sukuria stiprų EGO?

LIETUVA

?